אלו עוברין פרק שלישי פסחים מט.

מתני' מבערין אם הכל. בין חולין בין תרומה חוץ מכדי אכילתו לשבת אבל כל מה שעתיד לבער יבער: **תרומה מלפני השבת.** שאינו יכול להאכילה לא לזרים ולא לבהמת זרים ולהשהותה מלוה וגר' לר"י דה"פ לשבת שביתת הרשות שהולך לשמות בפסח בבית אוהבו או קרובו: **אם עבר צופים.** פי' בקונטו' שם כפר וקשה לר"י א"כ ה"ל למימר וכמדתו לכל רוח כדתניא בפ' מי שהיה טמא (לקמן נג:) אחהו דרך רחוקה מן המודיעין ולחוץ וכמדתה לכל רוח ואור"י דבתוספתא דמכילתין מפרש בהדיא אחהו לופים הרוחה ואין מפסיק פי' כל מקום סביב ירושלים שיכול לראותו משם: **ושורפו לפני הבירה.** פ"ה כדאמר פ' כל שעה (דף כד.) בקודש בא"ש ישרף במקום אכילתו שריפתו וקשה לר"י מי דאוריית הוא מה לי עבר לופים ומ"ל לא עבר לופים וי"ל דמן התורה יכול לשורפה בכ"מ שירצה דבפרק כל שעה (ג"ז שם) לא מרבינן אלא פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים לזרים לא מרבינן ומה שהצריכו מכמים לשרוף הני דהכא לפני הבירה היינו גזירה אטו קדשי קדשים: **לפני הבירה.** בזבחים בפ' בתרא יום (דף קד:) פליגי מאי בירה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מקום יש בהר הבית ובירה שמו ר"ל אמר כל הבית כולו הוי בירה שנאמר אל הבירה אשר הכינותי: **וחכמים** אומרים בשר קודש בכזית וחמץ בכבצה. אומר ריב"א דמפרש בירושלמי משום דבשר קודש לית ליה תקנה בביעול החמירו בכזית אבל חמץ לית ליה תקנה בביעול לא החמירו עד כביצה: **תניא** א"ר יהודה. מימה אמאי לא מייתי תניא נמי הכי מהן דהכא לרב חסדא: אמר

לשבות שביתת הרשות. פ"ה שהיה הולך להמשיך על התחום לקנות שביתה שם ולילך ד' אלפים לדבר הרשות וקשה א"כ תיקשי למ"ד בפ' בכל מערבין (עירובין לא.) אין מערבין אלא לדבר מצוה וגר' לר"י דה"פ לשבות שביתת הרשות שהולך לשמות בפסח בבית אוהבו או קרובו: **אם עבר צופים.** פי' בקונטו' שם כפר וקשה לר"י א"כ ה"ל למימר וכמדתו לכל רוח כדתניא בפ' מי שהיה טמא (לקמן נג:) אחהו דרך רחוקה מן המודיעין ולחוץ וכמדתה לכל רוח ואור"י דבתוספתא דמכילתין מפרש בהדיא אחהו לופים הרוחה ואין מפסיק פי' כל מקום סביב ירושלים שיכול לראותו משם: **ושורפו לפני הבירה.** פ"ה כדאמר פ' כל שעה (דף כד.) בקודש בא"ש ישרף במקום אכילתו שריפתו וקשה לר"י אי דאוריית הוא מה לי עבר לופים ומ"ל לא עבר לופים וי"ל דמן התורה יכול לשורפה בכ"מ שירצה דבפרק כל שעה (ג"ז שם) לא מרבינן אלא פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים לזרים לא מרבינן ומה שהצריכו מכמים לשרוף הני דהכא לפני הבירה היינו גזירה אטו קדשי קדשים: **לפני הבירה.** בזבחים בפ' בתרא יום (דף קד:) פליגי מאי בירה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מקום יש בהר הבית ובירה שמו ר"ל אמר כל הבית כולו הוי בירה שנאמר אל הבירה אשר הכינותי: **וחכמים** אומרים בשר קודש בכזית וחמץ בכבצה. אומר ריב"א דמפרש בירושלמי משום דבשר קודש לית ליה תקנה בביעול החמירו בכזית אבל חמץ לית ליה תקנה בביעול לא החמירו עד כביצה: **תניא** א"ר יהודה. מימה אמאי לא מייתי תניא נמי הכי מהן דהכא לרב חסדא: אמר

מתני' [a]ארבעה עשר שחל להיות בשבת מבערין את הכל מלפני השבת דברי ר"מ וחכמים אומרים בזמנו ר"א בר צדוק אומר תרומה מלפני השבת וחולין בזמנן: **גמ'** [b]תניא ר"א בר צדוק אומר פעם אחת שבת אבא ביבנה וחל ארבעה עשר להיות בשבת ובא זונין ממונה של ר"ג ואמר הגיע עת לבער את החמץ והלכתי אחר אבא וביערנו את החמץ: **מתני'** [c]ההולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ולאכול סעודת אירוסין בבית חמיו ונזכר שיש לו חמץ בתוך ביתו אם יכול לחזור ולבער ולחזור למצותו יחזור ויבער ואם לאו מבטלו בלבו להציל מן [d]הנכרים ומן הנהר [e]ומן הלסטים ומן הדליקה ומן המפולת יבטל בלבו ולשבות שביתת הרשות יחזור מיד [f]וכן מי שיצא מירושלים ונזכר שיש בידו בשר קדש אם עבר צופים שורפו במקומו ואם לאו חוזר ושורפו [g]לפני הבירה מעצי המערכה ועד כמה הן חוזרין ר"מ אומר זה וזה בכביצה ר' יהודה אומר זה וזה בכזית וחכמים אומרים בשר קדש בכזית וחמץ [h] בכביצה: **גמ'** ורמינהו ההולך לאכול סעודת אירוסין בבית חמיו ולשבות שביתת הרשות יחזור מיד א"ר יוחנן לא קשיא הא ר' יהודה הא רבי יוסי דתניא סעודת אירוסין רשות דברי ר' יהודה רבי יוסי אומר מצוה והשתא דאמר רב חסדא מחלוקת בסעודה שניה אבל בסעודה ראשונה דברי הכל מצוה אפילו תימא הא והא ר' יהודה ולא קשיא הא בסעודה ראשונה הא בסעודה שניה תניא אמר רבי יהודה אני לא שמעתי אלא סעודת אירוסין אבל לא סבלונות אמר לו ר' יוסי אני שמעתי סעודת אירוסין וסבלונות תניא רבי שמעון אומר [i]כל סעודה שאינה של מצוה אין תלמיד חכם רשאי להנות ממנה כגון מאי א"ר יוחנן כגון בת כהן לישראל ובת תלמיד חכם לעם הארץ דא"ר יוחנן בת כהן לישראל אין זווגן עולה יפה מאי היא אמר רב חסדא או אלמנה או גרושה או זרע אין לה במתניתא תנא קוברתו או מביאתו לידי עניות איני והא א"ר יוחנן הרוצה שיתעשר ידבק בזרעו של אהרן כל שכן שתורה וכהונה מעשרתן לא קשיא [j]הא בת"ח הא בעם הארץ ר' יהושע נסיב כהנתא חלש אמר לא ניחא ליה לאהרן דאדבק בזרעיה דהוי ליה חתנא כי אנא רב אידי בר אבין נסיב כהנתא נפקו מיניה תרי בני סמיכי רב ששת בריה דרב אידי ור' יהושע בריה דרב אידי אמר ר"פ [k]אי לא נסיבנא כהנתא לא איעתרי אמר רב כהנא אי לא נסיבנא כהנתא לא גלאי אמרו ליה והא למקום תורה גלית לא גלאי כדגלי אינשי אמר רבי יצחק כל הנהנה מסעודת הרשות לסוף גולה שנא' [l]ואוכלים כרים מצאן ועגלים מתוך מרבק וכתיב [m]לכן עתה יגלו בראש גולים: ת"ר כל ת"ח המרבה סעודתו בכל מקום סוף מחריב את ביתו ומאלמן את אשתו ומייתם את גוזליו ותלמודו משתכח ממנו ומחלוקות רבות באות עליו ודבריו אינם נשמעים ומחלל שם שמים ושם רבו ושם אביו וגורם שם רע לו ולבניו ולבני בניו עד סוף כל הדורות מאי היא אמר אביי קרו ליה בר מחים תנורי רבא אמר בר מרקיד בי כובי רב פפא אמר בר מלחיך פינכי רב שמעיה אמר בר מך רבע: ת"ר [n]לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח שאם מת או גולה מובטח לו שבניו ת"ח ואל ישא בת ע"ה שאם מת או גולה בניו ע"ה ת"ר לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח וישיא בתו לת"ח משל לענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל ולא ישא בת עם הארץ משל לענבי הגפן בענבי הסנה דבר כעור ואינו

מתני' כדתניא בפ' מי שהיה טמא (לקמן נג:) אחהו דרך רחוקה מן המודיעין ולחוץ וכמדתה לכל רוח ואור"י דבתוספתא דמכילתין מפרש בהדיא אחהו לופים הרוחה ואין מפסיק פי' כל מקום סביב ירושלים שיכול לראותו משם: **ושורפו לפני הבירה.** פ"ה כדאמר פ' כל שעה (דף כד.) בקודש בא"ש ישרף במקום אכילתו שריפתו וקשה לר"י אי דאוריית הוא מה לי עבר לופים ומ"ל לא עבר לופים וי"ל דמן התורה יכול לשורפה בכ"מ שירצה דבפרק כל שעה (ג"ז שם) לא מרבינן אלא פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים לזרים לא מרבינן ומה שהצריכו מכמים לשרוף הני דהכא לפני הבירה היינו גזירה אטו קדשי קדשים: **לפני הבירה.** בזבחים בפ' בתרא יום (דף קד:) פליגי מאי בירה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מקום יש בהר הבית ובירה שמו ר"ל אמר כל הבית כולו הוי בירה שנאמר אל הבירה אשר הכינותי: **וחכמים** אומרים בשר קודש בכזית וחמץ בכבצה. אומר ריב"א דמפרש בירושלמי משום דבשר קודש לית ליה תקנה בביעול החמירו בכזית אבל חמץ לית ליה תקנה בביעול לא החמירו עד כביצה: **תניא** א"ר יהודה. מימה אמאי לא מייתי תניא נמי הכי מהן דהכא לרב חסדא: אמר

מתני' מבערין אם הכל. בין חולין בין תרומה חוץ מכדי אכילתו לשבת אבל כל מה שעתיד לבער יבער: **תרומה מלפני השבת.** שאינו יכול להאכילה לא לזרים ולא לבהמת זרים ולהשהותה מלוה וגר' לר"י דה"פ לשבת שביתת הרשות שהולך לשמות בפסח בבית אוהבו או קרובו: **אם עבר צופים.** פי' בקונטו' שם כפר וקשה לר"י א"כ ה"ל למימר וכמדתו לכל רוח כדתניא בפ' מי שהיה טמא (לקמן נג:) אחהו דרך רחוקה מן המודיעין ולחוץ וכמדתה לכל רוח ואור"י דבתוספתא דמכילתין מפרש בהדיא אחהו לופים הרוחה ואין מפסיק פי' כל מקום סביב ירושלים שיכול לראותו משם: **ושורפו לפני הבירה.** פ"ה כדאמר פ' כל שעה (דף כד.) בקודש בא"ש ישרף במקום אכילתו שריפתו וקשה לר"י אי דאוריית הוא מה לי עבר לופים ומ"ל לא עבר לופים וי"ל דמן התורה יכול לשורפה בכ"מ שירצה דבפרק כל שעה (ג"ז שם) לא מרבינן אלא פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים לזרים לא מרבינן ומה שהצריכו מכמים לשרוף הני דהכא לפני הבירה היינו גזירה אטו קדשי קדשים: **לפני הבירה.** בזבחים בפ' בתרא יום (דף קד:) פליגי מאי בירה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מקום יש בהר הבית ובירה שמו ר"ל אמר כל הבית כולו הוי בירה שנאמר אל הבירה אשר הכינותי: **וחכמים** אומרים בשר קודש בכזית וחמץ בכבצה. אומר ריב"א דמפרש בירושלמי משום דבשר קודש לית ליה תקנה בביעול החמירו בכזית אבל חמץ לית ליה תקנה בביעול לא החמירו עד כביצה: **תניא** א"ר יהודה. מימה אמאי לא מייתי תניא נמי הכי מהן דהכא לרב חסדא: אמר

מסורת הש"ס

a) [לעיל דף יג. ודף כ:], b) [תוספתא פ"ג ה"ט], ג) פ"א הנייס, ד) פ"ח ה"ב, ה) לקמן דף פח: ברכות דף מט:, ו) [פי' פירש"י לקמן פ"ח: ד"ה נעמא וכו' לפני הבירה וכו'], ז) [עי' תוס' לקמן דף קיב. ד"ה אמרו], ח) [לעיל ד:], ט) [ירקדת ון], י) [ברכות נט.], כ) [כ"ל ולגניתן],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תלמיד חכם שבת הוא לו:

מוסף רש"י

אם עבר צופים. מקום שיכול לראות משם הבירה ומשם והלאה אין יכול לראותו (לקמן פא:). שורפו במקומו. לא הטריחוהו לחזור ולשורפו בירושלים הוא, וכבר נתרחק הרבה, ואע"ג דקי"ל בפרק כל שעה (לעיל כד.) דבמקום אכילת קדשים שם שריפתן מבקדש כאש תצרף (שם). לפני הבירה. מקום בהר הבית שם שם בית הדשן גדול שבורפין פסולי קדשים קלים כדאמרינן בזבחים (קד:) בפרק טבול יום (ברכות מח: וב"מ לעיל כד.) אי: כל המקדש קרוי בירה (לקמן פא:). **לא גלאי כדגלי אינשי.** שהרי לא נעבור מקום תורה גלינו אלא מחמת מלכות בדתתי (ב"ק קיז:).

רבינו חננאל

מתני' ארבעה עשר שחל להיות בשבת מבערין הכל מלפני השבת דברי ר' מאיר ר' אלעזר (בר צדוק) אומר תרומה מלפני השבת, וחולין בזמנן. וקי"ל כר' אלעזר בר' צדוק. תניא ר' אלעזר ברבי צדוק אומר פעם אחת שבת אבא ביבנה וחל ארבעה עשר להיות בשבת כו'. מתני' ההולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ולאכול סעודת אירוסין בבית חמיו ונזכר כו'. ורמינהו ההולך לאכול סעודת אירוסין בבית חמיו ולשבות שביתת הרשות יחזור מיד, והיכי קתני במתני' יבטל בלבו, מכלל שאין מחייבין אותו לחזור. ושנינן מתני' ר' יוסי היא דסבר סעודת אירוסין מצוה, וביעור חמץ נמי מצוה, מיהו ביעור חמץ אפשר לקיימה בביטול חמץ וישלים סעודת אירוסין שנמצא מקיים שתיהן. ובריתא ר' יהודה דסבר סעודת אירוסין רשות, כגון שביתת הרשות דלדברי הכל חייב לחזור מיד. דתניא סעודת אירוסין רשות דברי ר' יהודה, ר' יוסי אומר מצוה. והשתא דאמר רב חסדא מחלוקת בסעודה שניה, אבל בסעודה ראשונה אפילו ר' יהודה מודה דמצוה, אפילו תימא מתני' ר' יהודה ובסעודה ראשונה

עין משפט נר מצוה

מז א מיי' פ"ג מהל' ממץ הלכה ג סמג עשין לט טוש"ע א"ח סי' תמד סעיף ח:
מח ב מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעיף ז:
מט ג מיי' פרק יט מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ת:
מט ד [מיי' פ"ג מהל' ממץ הל' ט טוש"ע א"ח סי' תמד סעיף ז]:
נ ה מיי' פ"ה מהלכות דעות הלכה כ:
נא ו מיי' פכ"א מהל' אישות פיא הלכה לא סמג לאין קמו טור ש"ע אה"ע סי' נ ס"מ:
ז [מיי' שם הלכה לג טוש"ע שם סעיף ז]:

תורה אור השלם

1. השכבים על מטות שן הסרחים על ערשותם ואכלים כרים מצאן ועגלים מתוך מרבק: עמוס ו ד
2. לכן עתה יגלו בראש גלים וסר מרזח סרוחים: עמוס ו ז

רבינו חננאל (המשך)

שהיא מצוה. ברייתא בסעודה שניה שהיא רשות. תניא אמר ר' יהודה אני לא שמעתי אלא סעודת אירוסין בלבד. אמר ר' יוסי אני שמעתי סעודת אירוסין וסיבלונות. ירושלמי לשבות שביתת הרשות, לשבות אצל רבו או אצל מי שהוא גדול ממנו. אמר ר' יוסי בר בון גדול השלום שהוקש לשני דברים שחייבין עליהן כרת, מילה ושחיטת פסח. תניא א"ר אלעזר כל סעודה שאינה של מצוה אין תלמיד חכם רשאי ליהנות ממנה, כגון מאי, א"ר יוחנן כגון בת כהן או בת תלמיד חכם אצל עם הארץ. לפי שאין זיווגן עולה יפה, כדכתיב ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע. אמר רב כהנא אי לא נסיבנא כהנתא לא גלאי. ומעשה דרב כהנא מפורש בהגוזל בתרא כי שמטיה לקוביה דההוא גברא זערק לארץ ישראל. אמר ר' יצחק כל הנהנה מסעודת הרשות לסוף גולה, שנאמר ואוכלים כרים מצאן ועגלים מתוך מרבק, וכתיב בתריה לכן עתה יגלו בראש גולים. ת"ר תלמיד חכם המרבה סעודתו בכל מקום. לסוף מחריב את ביתו, ומאלמן את אשתו, ומייתם גוזליו, ותלמודו משתכח, ומחלוקות רבות עליו, ודבריו אין נשמעין, ומחלל שם שמים, ושם אביו, ושם רבו, וגורם שם רע לו ולבניו עד סוף כל הדורות, וקרו לו בר מיחם תנורא, ובר מרקיד בי כובא, ובר מלחך פנכי, ובר מן רבעי.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com